



16.4.1985

1

Till arbetspensionsanstalterna

FÖRHÖJNING PÅ ARBETSPENSIONERNA FÖR DRÖJSMÅLSTID

1. INLEDNING

1.1. Allmänt

I räntelagen (633/82), som trädde i kraft vid ingången av år 1983, stadgas om dröjsmålsränta på penninggäld. Räntelagen tillämpas likväl inte på den lagstadgade pensionsförsäkringen. Regeringen avlät därför i februari 1984 till riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare (APL), lagen om sjömanspensioner (SjPL), olycksfallsförsäkringslagen och trafikförsäkringslagen så, att i lagarna införs stadganden om betalning av dröjsmålsränta när pensioner och förmåner fördröjs. Propositionen har sänts till arbetspensionsanstalterna bilagd till cirkulär 7/84, och de stadfästa lagändringarna bilagda till cirkulär 2/85.

Ändringsförslagen gällande förhöjning av pensionen i fråga om de offentlighetsrättsliga pensionerna och folkpensionerna är under beredning.

1.2. Behandlingen av regeringens proposition i riksdagen

Vid riksdagsbehandlingen ändrades lagförslaget så, att dröjsmålsränta kan beskattas på samma sätt som fördröjd pension, annan förmån eller ersättning. Tekniskt genomförs ändringen så, att i stället för dröjsmålsränta utbetalas vid inträffat dröjsmål pensionen, annan förmån eller ersättning förhöjd enligt den av regeringen föreslagna räntefoten om 16 procent. Härvid beskattas förhöjningen i förmånen på samma sätt som huvudfordran (pensionen eller annan förmån) med undantag för trafikförsäkringens ersättningar för egendomsskada.

Riksdagen konstaterade med anledning av det ovan sagda, att förhöjning i sådan pension el. dyl., som utges som en engångsutbetalning för retroaktiv tid, inte skall betraktas som fortlöpande förmån, vilket

16.4.1985

2

innebär, att förhöjningen inte kan räknas som inkomst när tilläggsdelen i folkpensionen och familjepensionen eller när frontmannapensionen eller bostadsbidraget bestäms.

I regeringens proposition förutsattes, att dröjsmålsräntan i regel skulle betalas endast för fulla kalendermånader. I riksdagen ändrades förslaget sålunda, att förhöjningen alltid utges som dagsränta.

För undvikande av tolkningsproblem slopades vid riksdagsbehandlingen den i ettbart lagförslag ingående hänvisningen till räntelagen, emedan denna även annars utan några särskilda stadganden tillämpas på alla former av betalningar mellan försäkringsanstalterna och deras kunder utom på förmåner och försäkringspremier.

Dessutom gjordes en del tekniska ändringar i regeringens proposition.

2. ÄNDRINGARNA I ARBETSPENSIONSLAGARNA

2.1. Tillämpningsområde

I APL infördes en ny 19 d § (bilaga) med stadganden om förhöjning av fördröjd pension och annan förmån för dröjsmålstiden. Av hänvisningsstadgandena i KAPL, LFÖPL, FÖPL och AvPL följer, att stadgandena om förhöjning av de i APL avsedda förmånerna även skall tillämpas på de förmåner som utges enligt dessa lagar. Stadgandena om förhöjning av förmån tillämpas även på de förmåner, som beviljas i stöd av lagen om förtidspension för frontveteraner och som betalas ut inom den privata sektorns arbetspensionssystem. SjöPL:s stadganden om förhöjningen ingår i den nya 63 a §.

2.2. Tvingande lagstadganden

Med beaktande av att den lagstadgade försäkringen är obligatorisk har även pensionslagarnas stadganden om förhöjningen av förmån gjorts ovillkorliga. Pensionsanstalterna skall därför på eget initiativ utbetala förmånsförhöjningen utan något särskilt yrkande av sökanden på utbetalning av förhöjningen. Stadgandena i räntelagen om betalning av dröjsmålsränta är däremot i stor utsträckning dispositiva, dvs. icke tvingande.

16.4.1985

3

3. TILLÄMPNING AV FÖRHÖJNINGSTADGANDENA

3.1. Förhöjningens storlek

Enligt 19 d § 1 mom. APL skall pensionsanstalten betala ut den fördröjda pensionen eller annan förmån med förhöjning för dröjsmålstiden, när i lagen avsedd pension eller annan förmån fördröjts. Detta gäller i regel även pensioner som fördröjts till följd av ändringssökande. Förmånsförhöjningen är 16 procent per år. Förhöjningsprocenten är inte bunden till ränteprocenten för den basränta Finlands Bank uppbär. Nedan redogörs i punkt 4 med exempel för, hur förhöjningen räknas.

3.2. Förmåner som förhöjningen omfattar

Förhöjningen av förmåner gäller alla de pensioner som avses i de i punkt 2.1. nämnda pensionslagarna när de utbetalas som fördröjda pensioner; både grundpensioner och registrerade tilläggs pensioner. Andra förmåner som förhöjningen omfattar är begravningsbidrag och rehabiliteringsförmåner som registrerats i enlighet med 11 § APL, såsom rehabiliteringspeng, ersättning för resekostnader och av rehabiliteringen förorsakade kostnader.

Förmånsförhöjningen gäller även kostnader, som utredandet av arbetsoförmåga åsamkat pensionsökanden (ersättning för läkarutlåtande, resekostnader) i de fall, då pensionsanstalten i stöd av 11 § APF remitterat sökanden till tilläggsundersökningar. Likaså tillämpas stadganden om förhöjning av förmån på de undersökningskostnader, som läkarna uppbär direkt hos pensionsanstalterna och som dessa enligt 11 § APF är skyldiga att ersätta.

3.2.1. Förmåner som förhöjningen inte omfattar

Mellan pensionsanstalterna och deras kunder förekommer också andra penningöverföringar än pensioner och förmåner. Vid dröjsmål med dessa betalningar tillämpas räntelagens stadganden, om annat inte följer av APL. Så skall exempelvis den ränta, som eventuellt skall betalas på arvode till läkare för i 17 § 2 mom. APL avsett läkarutlåtande, bestämmas enligt räntelagen. Det är härvid fråga om en räkning för ett läkarutlåtande, som utfärdats på pensionsanstaltens begäran enbart på basen handlingar i ärendet.

Den ränta som för dröjsmålstid skall betalas på försäkringspremie, som av pensionsanstalt eller Pensions-

16.4.1985

4

skyddscentralen ålagts till betalning, bestäms antingen enligt försäkringsvillkoren, 12 § LFÖPL eller 11 § FÖPL och i utsökningsfall enligt 19 § APL.

Vid dröjsmål med icke registrerad tilläggspension tillämpas räntelagen. Vid social- och hälsovårdsministeriet är likväl anhängig en ändring av lagen om understöds-kassor och lagen om pensionsstiftelser som går ut på, att vid dröjsmål med icke registrerad tilläggspension skall ett mot 19 d § APL svarande förfarande iakttas.

3.3. Förhöjningsmottagare

I fråga om ålders-, invalid- och arbetslöshetspension betalas förhöjningen på fördröjd pension direkt till sökanden själv, om annat inte nedan nämns.

När familjepensionen dröjer, betalas pensionsförhöjningen särskilt till envar förmånstagare på samma sätt som pensionen. Detsamma gäller även begravningsbidrag.

Förhöjning på läkararvoden och rehabiliteringskostnader betalas till den som presenterar räkningen.

Enligt 19 a § 2 mom. APL kan pension eller del därav på anhållan av socialnämnd betalas till nämnden. Härvid kan även den förhöjning som utges på fördröjd pension betalas till socialnämnden.

Till arbetsgivare kan betalning av pensionsförhöjning ske i de fall som avses i 19 c § APL, dvs. när pensionsanstalten beviljat arbetstagaren retroaktiv invalidpension och arbetsgivaren för samma tid utgett sjuktidslön åt arbetstagaren.

3.3.1. Ej förhöjningsmottagare

Skyldigheten att betala ut förhöjd förmån gäller inte sådan förmånsdel, som betalas till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt med lagstadgad försäkringsverksamhet, eller till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa. Förmånsförhöjning betalas inte heller till folkpensionsanstaltens sjukförsäkringsfond.

3.4. Förmånstagarens krav gentemot pensionsanstalten

Inom den lagstadgade försäkringen har gäldenären, pensionsanstalten, en helt annorlunda ställning än vad en gäldenär i allmänhet har. Pensionsanstalterna har

16.4.1985

5

en vittomfattande utredningsskyldighet när ett pensionsfall har inträffat. Anstalten skall i regel bekosta alla de förmåner som ett pensionsfall ger upphov helt oberoende av, i vilken grad kraven har individualiserats i den till anstalten inlämnade ansökan.

Enligt 19 d § 2 mom. APL räknas förhöjningen av förmånen ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad, då förmånstagaren hos pensionsanstalten framställde sina anspråk samt en sådan utredning av förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning. Såsom här avsedda anspåk och utredningar skall vid ansökan om pension betraktas pensionsansökningen jämte vederbörande bilagor.

3.4.1. Tidpunkt för pensionsansökans anhängiggörande

Pensionssökandens krav gentemot pensionsanstalten anses ha framförts den dag då pensionsansökan anhängiggjordes oberoende därav, när ansökan inkom till pensionsanstalten. En pensionsansökan anses ha gjorts anhängig den dag då den inlämnats eller per post insänts till pensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstaltens lokalbyrå eller till ombud, som av pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen bemyndigats att ta emot ansökningar (bl.a. bankerna, postanstalterna).

De socialtrygghetskonventioner som Finland har slutit med andra länder innehåller sina egna bestämmelser om, när en ansökan skall anses ha gjorts anhängig. Utan hinder av socialtrygghetskonventionernas bestämmelser anses, att vid tillämpning av 19 d § APL har pensionssökandens anspråk framställts när den utomlands uppgjorda pensionsansökan jämte vederbörande bilagor har inkommit till en pensionsanstalt i Finland.

3.4.2. Fortsättningsansökan

Invaldpension kan beviljas för viss tid. Härvid förutsätts det, att pensionstagaren sänder in ny utredning om sitt hälsotillstånd, om han anser att arbetsoförmågan fortsätter ännu efter det den för viss tid beviljade pensionen upphör.

För ansökan om fortsatt pension används i allmänhet J-blanketten, men även ett nytt läkarutlåtande är tillräckligt och betraktas som fortsättningsansökan.

16.4.1985

6

3.4.3. Nytt läkarutlåtande efter avslagsbeslut

Ibland sänder sökanden ett nytt läkarutlåtande till pensionsanstalten efter det ett avslagsbeslut vunnit laga kraft. Om pensionsanstalten på grund av detta nya läkarutlåtande beviljar pension, anses sökandens anspråk ha framställts den dag då läkarutlåtandet inkom till pensionsanstalten.

3.4.4. Tillräcklig utredning i pensionsansökan

Den i lagen angivna tidsfristen om tre månader börjar likväl inte löpa från utgången av den kalendermånad, då pensionsansökan inkommit till pensionsanstalten, om sådan utredning som skäligen kan krävas av sökanden saknas i ansökan eller dess bilagor. I dessa fall skall ansökan ha gjorts först när den bristande utredningen har erhållits.

Vid bedömning av bristfälligheten i ansökan och dess bilagor skall pensionsanstalten beakta, att det inte kan antas att sökanden i detalj känner till allt som ansluter sig till ansökan. Väsentlig anses bristen vara, när läkarutlåtande (B-intyg), vari det konstateras att sökandens arbetsoförmåga pågår minst ett år, inte finns tillgängligt. Börjetidpunkten för förhöjningen bestäms utgående från den dag då ett sådant utlåtande inkommer i enlighet med punkt 3.4.1. Som väsentliga brister betraktas även försummelser att anordna LFÖPL- och FÖPL-försäkring. Förhöjningstiden kan i dessa fall bestämmas utgående från tidigast den tidpunkt då alla för försäkringens anordnade nödvändiga uppgifter har erhållits.

Utredande av arbetets art och arbetsmiljöförhållanden skjuter inte fram börjetidpunkten för förhöjningen liksom inte heller utredandet av de APL- och KAPL-arbetsförhållanden som saknas i registret, om annat inte framgår av det följande.

I undantagsfall kan likväl tilläggskrav ställas på sökanden i fråga om utredningen av arbetsförhållanden som inte införts i registret. Om sökanden med iakttagande av skälig omsorg borde ha observerat att något arbetsförhållande saknas i pensionsbeslutet, kan man utgå ifrån, att sökanden efter att ha fått pensionsbeslutet och inom den fastställda tiden för sökande av ändring framför sitt yrkande på att arbetsförhållandet skall beaktas. Ifall pensionsanstalten får vetskap om ett sådant arbetsförhållande först senare, kan förhöjningens börjetidpunkt bestämmas utgående från den tidpunkt då pensionsanstalten fick veta att arbetsförhållandet saknades.

16.4.1985

7

3.5. Förhöjning vid sökande av ändring

Även vid sökande av ändring börjar enligt huvudregeln den tid, från vilken förhöjningen räknas, då tre månader har förflutit från utgången av den månad då pensionsansökan anhängiggjordes. Bedömningen av när utredningen skall anses vara tillräcklig sker vid sökande av ändring enligt samma principer som i första instans.

Enligt 19 d § 2 mom. APL kan besvärinstansen besluta att den tid, som beaktas vid uträkning av förmånsförhöjningen börjar först vid en senare tidpunkt. För detta förutsätts, att pensionsanstalten påvisar att en väsentlig förändring inträffat i förmånstagarens förhållanden under den tid ändringsansökan varit anhängig. Denna bevisskyldighet åvilar således pensionsanstalten, som i sitt bemötande skall bevisa att en väsentlig förändring inträffat.

3.6. Pensionsbesluten

Pensionsförhöjningen betalas i regel ut samtidigt med den fördröjda pensionen. Av pensionsbeslutet skall då framgå, för vilken tid och till vilket belopp förhöjningen utges. I dessa fall är det tillräckligt med en enda besvärсанvisning, som då gäller såväl den egentliga pensionen som förhöjningsdelen.

I de fall då förhöjningsdelen utbetalas särskilt, skall beslut ges om förhöjningen och besvärсанvisning fogas till beslutet.

4. UTRÄKNING AV FÖRHÖJNINGEN

4.1. Dröjsmålstid

I pensionslagarna ingår inte stadganden om, vilken dag i månaden pensionen skall betalas. Pensionsraten för den månad då pensionen börjar har därför betalats i tid, om raten betalas ut under den ifrågavarande månaden. Dröjsmålstiden börjar sålunda vid ingången av den månad som följer efter den månad då pensionen börjar. Som dröjsmålstid betraktas tiden fram till den dag, då pensionen finns att lyfta på pensions-sökandens konto i den penninginrättning sökanden anvisat, sagda dag medräknad. Om pensionen skall betalas i annat land än Finland, anses pensionen ha betalats den dag, då den finns på angivet konto i penninginrättning i Finland.

16.4.1985

8

På fördröjd pension räknas förhöjning för varje dag under dröjsmålstiden, dock inte för tiden före utgången av den tredje kalendermånad som följer efter den månad då anspråk på utbetalande av pensionen och tillräcklig utredning om rätten till pension framställts hos pensionsanstalten. I punkt 3.4. har redogjorts för, när anspråk anses ha framställts i olika situationer.

Om exempelvis pensionsansökan har anhängiggjorts i februari, räknas förhöjning på den fördröjda pensionen från den 1 juni. Om pensionen betalas ut den 15 juni, utges förhöjning för 15 dagar på de pensionsrater - det kan härvid vara fråga om pension för flera månader - som hänför sig till tiden före den 1 juni.

På pensionen för juni månad ges ingen förhöjning, emedan denna pensionsrat inte har fördröjts.

Den första månad, för vilken pension utges, kan infalla senare än den kalendermånad, vid vars början tre månader har förflutit från det pensionsansökan anhängiggjordes. Detta kan inträffa vid beviljande av invalid- eller ålderspension, om vilken ansökan har anhängiggjorts tidigare än tre månader före pensionens börjetidpunkt. I dessa fall räknas förhöjningen på envar fördröjd pensionsrat från den första dagen i månaden efter den månad pensionsraten hänför sig till.

Om till exempel rätten till pension börjar 1.6. och pensionen betalas ut den 15 juli, ges förhöjning för 15 dagar på juni månads pension, fastän ansökan skulle ha inlämnats i januari.

Vid bestämmandet av förhöjningstiden anses en kalendermånad omfatta 30 dagar och ett år 360 dagar.

16.4.1985

9

exempel:

ansökan
anhängiggjord
10.2.

rätten till
pension börjar

3 mån från
ansökan

pensionen
betalas ut
15.7.

45 dagar

15 dagar

febr.

mars

april

maj

juni

juli

förhöjning av månads-
pensionen

för 45
dagar

för 45
dagar

för 15
dagar

ingen
förhöjning

ansökan
anhängiggjord
10.1.

3 mån från
ansökan

rätten till
pension börjar
pensionen
betalas ut
15.8.

15
dagar

jan.

febr.

mars

april

maj

juni

juli

aug.

förhöjning av månadspensionen

för 15
dagar

ingen
förhöjning

4.2. Förhöjningens belopp

Pensionsförhöjningen räknad per år är 16 procent. Förhöjningen är sålunda $16/360$ procent av den till betalning utgående (bl.a. först samordning och uppskovsförhöjning) pensionen för varje dag under den dröjsmålstid, för vilken förhöjning skall betalas. Om dröjsmålet när pensionen beviljas omfattar pensionsrater för flera månader, uträknas förhöjningen särskilt för varje fördröjd pensionsrat.

4.3. Uträkning och betalande av förhöjning när pension beviljas

När pension beviljas måste ofta de retroaktiva pensionsraterna innehållas. De kan utbetalas först sedan pensionsanstalten fått antingen utredning om de dagpenningar som enligt sjukförsäkringslagen betalats

16.4.1985

10

för den retroaktiva tiden eller också sådana uppgifter som behövs för fastställande av den del av pensionen som eventuellt skall betalas till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommis- sionen. Den förhöjning på pensionen eller på de pensionsdelar som skall betalas till olika parter kan därför uträknas och utbetalas först i det skede, då beslut ges om den pension som innehållits för den retroaktiva tiden.

De delar av de retroaktiva pensionsraterna, som mot- svarar bruttobeloppet av den dagpenning som enligt sjukförsäkringslagen eller arbetslöshetsskyddslagen utbetalats för samma tid, beaktas inte vid uträkning av förhöjningen. På den återstående delen av pensio- nen uträknas förhöjning för den tidsperiod, vars första dag bestäms utgående från den dag då pensions- ansökan anhängiggjordes. Som dröjsmålstid betraktas tiden fram till den dag då de retroaktiva pensions- raterna finns att lyfta på penninginrättning.

Om hela pensionen för den retroaktiva tiden betalas till socialnämnden, betalas även förhöjningen till nämnden. Socialnämnden uttar först av pensionen det belopp som behövs för återbetalning av utkomststödet och utger sedan det återstående pensionsbeloppet åt pensionstagaren. Även i de fall, då den återbetalning som skall uppbäras hos pensionsanstalten är större än motsvarande nettobelopp utan den för pensionstagaren uträknade förhöjningen, betalas förhöjningen eller del av denna till socialnämnden. Samma förfarande tillämpas när den retroaktiva pensionen skall betalas till arbetsgivaren.

Pensionsförhöjningen skall betalas ut samma dag som den retroaktiva pensionen. Om utbetalningen av för- höjningen fördröjs från denna förfallodag för förhöj- ningen, skall särskild förhöjning uträknas på förhöj- ningen.

4.4. Förhöjning vid sökande av ändring och vid ändrings- eller rättelsebeslut

På fördröjd pension räknas förhöjning då pensionen beviljas för första gången och därutöver även i alla andra fall när pensionsanstalten på grund av ett nytt beslut ändrar, rättar eller fortsätter pensionen. Likaså skall förhöjning uträknas, när pensionsan- stalten i enlighet med beslut av besvärinstans börjar betala ut pension. I punkterna 3.4. och 3.5. redogörs för, när anspråk på utbetalning av pension anses ha framförts i dessa fall. På basen därav bestäms den tid, för vilken förhöjning skall uträknas.

16.4.1985

11

På sådan fördröjd månatlig pension eller på ett sådant fördröjt belopp varmed pensionen utökats, som med stöd av besvärinstans beslut skall utges för retroaktiv tid, uträknas förhöjning på samma sätt som vid beviljande av pension. När förhöjningen uträknas skall indexjusteringar och övriga ändringar i pensionen, t.ex. ändringar i barntillägget, beaktas.

4.5. Dröjsmål med pension som redan betalas

Pensionsanstalten skall i sitt pensionsbeslut alltid ange utbetalningsdagen, förfallodagen, för de framtida pensionsraterna. Förfallodagen kan antingen vara en viss bestämd dag, t.ex. den 10:nde dagen i månaden, eller så kan den fastställas att vara exempelvis den första banköppethållningsdagen i månaden. Den månatliga pension skall finnas på pensionstagarens konto på förfallodagen i den penninginrättning pensionstagaren anvisat. Om förfallodagen infaller på helgdag, självständighetsdagen eller första maj, på julafton eller midsommarafton eller på söckenlördag, skall pensionen finnas att lyfta på penninginrättningen följande banköppethållningsdag. Om pensionen betalas till utlandet, skall pensionen vara insatt på penninginrättning i Finland på förfallodagen.

Ifall utbetalning av pensionen fördröjs och sker först efter den förfallodag som angivits för pensionstagaren, uträknas förhöjning på pensionen för varje dag räknat från förfallodagen. Förhöjningen är 16/360 procent per dag.

Om pensionsanstalten märker att fel inträffat vid pensionens utbetalning, betalar pensionsanstalten förhöjning för dröjsmålstiden och meddelar detta till pensionstagaren. Beslut ges i dessa fall endast på begäran.

4.6. Nedre gräns för förhöjningen

På fördröjda pensionsrater betalas ingen förhöjning om förhöjningsbeloppet är under 15 mark (index 1006). Denna nedre gräns justeras årligen med APL-index och avrundas till närmaste hela markbelopp. År 1985 är den nedre gränsen 16 mark.

När familjepension beviljas och betalas till flera förmånstagare, tillämpas den nedre gränsen i regel på den förhöjning som uträknas på den sammanlagda pensionen till alla förmånstagare. Den förhöjning som går till utbetalning fördelas därefter mellan förmånstagarna på samma sätt som pensionen. Detta betyder,

16.4.1985

12

att den förhöjning den enskilda förmånstagaren får kan vara lägre än den angivna nedre gränsen. Den nedre gränsen tillämpas dock på familjepensionsförhöjning till sådan enskild förmånstagare, för vilken särskild pensionsansökan inlämnas och detta härvid leder till att fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna måste göras på nytt.

Om en del av pensionen betalas till pensionstagaren själv och en annan del till socialnämnden eller arbetsgivaren, tillämpas den nedre gränsen på hela pensionsförhöjningen. Om däremot pensionen utbetalas på olika tider, kontrolleras det för varje del som går till utbetalning, om förhöjningen överstiger den nedre gränsen eller inte.

Om pensionsanstalten genom olika beslut betalar ut olika slag av förmåner, t.ex. utöver invalidpension även rehabiliteringsförmåner eller ersättning för undersökningskostnader som åsamkats pensionstagaren, och dessa fördröjs, tillämpas den nedre gränsen för förhöjningen särskilt på varje enskild förmån. Förfarandet är detsamma i sådana fall, då t.ex. ersättning utbetalas för undersökningskostnader på basen av räkningar som presenterats vid olika tidpunkter (förhöjningar mindre än 15 mark sammanräknas sålunda inte).

5. AV FÖRMÅNSTAGAREN ELLER AV BETALNINGSHINDER FÖRORSAKAT DRÖJSMÅL

Om pensionen inte har kunnat betalas i rätt tid av skäl som beror på pensionstagaren, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förhöjning för längre tid än från den dag, då hinder inte längre föreligger. Detta gäller främst dröjsmål med sådan pension som redan betalas. Jfr punkt 3.4.4.

Hinder som beror på pensionstagaren är exempelvis den omständigheten, att pensionstagaren trots pensionsanstaltens anmodan inte sänt in utredning om, att han fortsättningsvis fyller fordringarna för erhållande av pension. Om pensionen betalas till utlandet, kan det av pensionstagaren föranledda hindret vara, att pensionstagaren inte sänt in källskattekort eller annan grund för skatteinnehållningen till pensionsanstalten. Om däremot skattebok eller bankkontonummer saknas vid pensionens beviljande, är detta inget hinder för utbetalning av pensionen. Pensionsanstalten kan i dessa fall använda den högsta innehållningsgrunden och utbetala pensionen via posten.

16.4.1985

13

Om pensionsutbetalningen fördröjs till följd av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat oöverstigligt hinder eller på grund av lagstadgande, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förhöjd pension för den dröjsmålstid hindret orsakat. Så betraktas exempelvis en strejk inom bankbranschen, men inte en strejk inom pensionsanstalten, som ett sådant hinder att förhöjning inte ges för det dröjsmål detta hinder förorsakar.

6. ANSVARFÖRDELNING

Förhöjningen bokförs som pensionsanstaltens kostnad enligt bokföringsanvisningar som social- och hälsovårdsministeriet senare utfärdar.

7. PENSIONSFALLSMEDDELANDEN

Emedan förhöjningen på fördröjd pension inte beaktas såsom inkomst vid bestämmandet av pensionsförmåner och andra sociala förmåner, behöver besked om förhöjningens belopp t.ex. inte ges till Folkpensionsanstalten. Bland annat av den orsaken har det ansetts, att uppgifter om pensionsförhöjningen inte är nödvändiga i Pensionsskyddscentralens pensionsfallsregister.

8. IKRAFTTRÄDANDE

Lagändringen trädde i kraft 1.4.1985.

Lagen tillämpas på pensionsansökningar som anhängiggjorts 1.4.1985 eller därefter. Den tillämpas även då nytt avgörande gällande en tidigare beviljad pension fördröjs, när ansökan om eller krav på ett sådant avgörande har inkommit efter det lagen trädde i kraft. Ett nytt avgörande av detta slag är till exempel ny samordning av pension till följd av ändring i annan ersättning eller utökat barntillägg på grund av nytt barn, ändring av delpension till full pension samt fortsättning av tidsbegränsad pension.

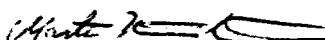
Stadgandet om dröjsmål med pensioner som redan utbetalas tillämpas från lagens ikraftträdande oberoende av, när ansökan gjorts eller beslutet fattats. Om således utbetalningsdagen, förfallodagen för pensionen

16.4.1985

14

har angivits vara 1.4.1985 eller dag därefter, skall förhöjning på pensionen betalas för varje dag utbetalningen har fördröjts räknat från förfallodagen, ifall förhöjningen utgör minst 16 mark.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN



BILAGOR

Exempel på uträkning av förhöjningen
Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare
(938/84)

EXEMPEL PÅ UTRÄKNING AV FÖRHÖJNINGEN

Exempel 1

Pensionsansökan anhängiggjord 12.2.1986
 Pensionen börjar 1.7.1986.
 Pensionen 1 000 mk/mån.
 Den retroaktiva pensionen utbetalas 12.9.1986.
 Förhöjningen räknas från 1.8.1986.

pension	förhöjnings- dagar	förhöjning	
07/86, 1000mk	42	$16/36000 * 1000 * 42 =$	18,67 mk
08/86, 1000mk	12	$16/36000 * 1000 * 12 =$	5,33 mk
			<u>24,00 mk</u>

Exempel 2

Pensionsansökan anhängiggjord 12.7.1985
 Pensionen börjar 1.4.1985
 Pensionen 900 mk/mån 1.4. - 30.9.,
 1 000 mk/mån 1.10. - 31.12.
 1 100 mk/mån från 1.1.
 Den retroaktiva pensionen utbetalas 15.2.1986.
 Förhöjningen räknas från 1.11.1985.

pension	förhöjnings- dagar	förhöjning	
4-9/85, 900mk/mån	105	$16/36000 * 5400 * 105 =$	252,00 mk
10/85, 1000mk	105	$16/36000 * 1000 * 105 =$	46,67 mk
11/85, 1000mk	75	$16/36000 * 1000 * 75 =$	33,33 mk
12/85, 1000mk	45	$16/36000 * 1000 * 45 =$	20,00 mk
01/86, 1100mk	15	$16/36000 * 1100 * 15 =$	7,33 mk
			<u>359,33 mk</u>

Exempel 3

Invalideringspensionsansökan anhängiggjord 12.1.1986.
 Pensionen beviljas från 1.1.1986, pensionen 3 000 mk/mån
 Pensionsbeslutet ges 12.8.1986.
 Pensionen (för september) betalas 1.9.1986.
 Den retroaktiva pensionen för tiden 1.1.1986 -
 31.8.1986 innehålls.

Sökanden har fått sf-dagpenning 1.1. - 30.3. 7 500 mk.
 Arbetsgivaren har betalat för april 3 500 mk
 (arbetsgivarens ansökan om pensionsutbetalning inkom
 till pensionsanstalten 10.5.). Socialnämnden har
 betalat inkomststöd mot pensionen i maj och juni 1 000
 mk/mån (ansökan om utbetalning av den retroaktiva
 pensionen inkom till pensionsanstalten 30.5.).
 Sökanden har beviljats i arbetslöshetsskyddslagen
 avsedd grunddagpenning för juli 1 200 mk, varav till
 sökanden efter förskottsinnehållning har betalats 800
 mk (socialförsäkringskommissionens ansökan om
 pensionsutbetalning om 800 mk inkom till pensionsan-
 stalten 10.7.).

Den retroaktiva pensionen betalas så, att posterna
 till de olika betalningsmottagarna finns att lyfta
 27.8.1986.

Uträkning och betalning av förhöjningen på den
 retroaktiva pensionen

Den tid för vilken förhöjning uträknas, bestäms på
 basen av den dag pensionsansökan anhängiggjordes, dvs
 12.1.1986. Förhöjningen räknas för tiden 1.5. - 27.8.

	pension mk	pension som skall förhöjas	för- höjnings- dagar	för- höjning mk
1.1. - 30.3.	9000	1500	117	78,00
1.4. - 30.4.	3000	3000	117	156,00
1.5. - 31.5.	3000	3000	87	116,00
1.6. - 30.6.	3000	3000	57	76,00
1.7. - 31.7.	3000	1800	27	21,60
1.8. - 31.8.	3000	3000	0	0,00

Av bruttopensionen för tiden 1.1. - 30.3. betalas till
 sf-fonden 7 500 mk. På denna del räknas och betalas
 ingen förhöjning. Av pensionen för samma tid betalas
 till pensionstagaren 1 500 mk jämte därpå uträknad
 förhöjning.

Bruttopensionen för april 3 000 mk jämte därpå uträknad förhöjning betalas till arbetsgivaren.

Av nettopensionen för juli betalas 800 mk till socialförsäkringskommissionen. På den del som utges till socialförsäkringskommissionen varken räknas eller betalas förhöjning. Det mot arbetslöshetsdagpenningen svarande beloppet 1 200 mk avdras från juli månads pension innan förhöjningen till pensionstagaren uträknas.

Nettopensionen för maj och juni är 3 000 mk efter förskottsinnehållningen om 50 %. Härav betalas till socialnämnden det belopp om 2 000 mk, som nämnden utgivit i förskott mot pensionen. På 2 000 marks beloppet som går till socialnämnden räknas inte och betalas inte någon särskild förhöjning. (Häri kunde dock ha ingått en del av pensionsförhöjningen, om det utbetalda inkomststödet hade varit högre än nettopensionen, t.ex. 3 200 mk. Även i de fall, då hela den retroaktiva delen efter förskottsinnehållning betalas till socialnämnden, utges även förhöjningen till nämnden).

Nr 938

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Given i Helsingfors den 21 december 1984

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) en ny 19 d § som följer:

*Ansökan om och utbetalning
av pension*

19 d §

Fördröjs utbetalningen av pension eller annan förmån som avses i denna lag, skall pensionsanstalten betala den fördröjda pensionen eller andra förmånen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen är 16 procent för år. Skyldighet att betala förmånen förhöjd gäller likväl inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa, om det inte är fråga om sådan prestation som avses i 19 c §.

Förhöjningen av förmånen skall räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad då förmånstagaren hos pensionsanstalten framställt sina anspråk samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning. För sådan förmånsrat som med stöd av ett och samma beslut skall betalas senare räknas dock förhöjningen från förfalldagen. Har ändring sökts i pensionsanstaltens beslut, kan rättsmedelsinstansen, om pensionsanstalten påvisar att i förmånstagarens förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid ändringsansökan varit anhängig, besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt.

Beror det av förmånstagaren att förmån inte kunnat utbetalas i rätt tid, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret pensionsanstalten veterligen upphörde. Om utbetalningen av förmån fördröjs till följd av stadgande i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigligt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för det dröjsmål som orsakats av dylikt hinder.

Förmånsförhöjning som understiger 15 mark skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt det löneindextal som nämns i 9 §. Det justerade beloppet avrundas till närmaste fulla markbelopp.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar vid behov anvisningar till pensionsanstalterna om tillämpningen av denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1985.

Lagen tillämpas inte på ärende som innan den trätt i kraft har gjorts anhängigt vid pensionsanstalt. Stadgandena om förhöjning av förmån skall dock tillämpas på sådan i 19 d § 2 mom. nämnd förmånsrat vars förfalldag infaller den dag lagen träder i kraft eller senare.

Det belopp som är stadgat i 19 d § 4 mom. motsvarar det löneindextal som fastställes för år 1984.

Helsingfors den 21 december 1984

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Matti Puhakka*